

ЕЛЕКТРОННИЙ КОНТЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ПТНЗ

У статті окреслено переваги впровадження дистанційного навчання у професійно-технічних навчальних закладах. Проаналізовано наукові дослідження і публікації щодо проблеми підготовки фахівців засобами дистанційного навчання. Уточнено поняття електронного контенту. Розглянуті етапи створення електронного навчального контенту дистанційного навчання у підготовці кваліфікованих робітників ПТНЗ, зміст, основні вимоги щодо його розробки.

Ключові слова: дистанційне навчання, електронний контент, професійно-технічний навчальний заклад, кваліфікований робітник.

The article outlines the advantages of introducing distance learning in vocational schools. The researches and publications concerning the problem of training specialists by means of distance learning are analyzed. The concept of electronic content is specified. The stages of creation of e-learning content of distance learning in the training of qualified workers of the vocational school, the content, main requirements for its development are considered.

Key words: distance learning, electronic content, vocational school, skilled worker.

В статті обозначены преимущества внедрения дистанционного обучения в профессионально-технических учебных заведениях. Проанализированы научные исследования и публикации по проблеме подготовки специалистов средствами дистанционного обучения. Уточнено понятие электронного контента. Рассмотрены этапы создания электронного учебного контента дистанционного обучения в подготовке квалифицированных рабочих ПТУЗ, содержание, основные требования к его разработке.

Ключевые слова: дистанционное обучение, электронный контент, профессионально-техническое учебное заведение, квалифицированный рабочий.

Сучасне дистанційне навчання (ДН) здійснюється виключно завдяки можливостям інформаційно-комунікаційних технологій, з активним використанням ресурсів мережі Інтернет, що забезпечує опосередковану взаємодією суб'єктів навчального процесу, гнучкість, модульність, паралельність, віддаленість, асинхронність навчання тощо. Для системи професійно-технічної освіти дистанційне навчання є беззаперечним, сучасним, перспективним напрямом. Інтеграція дистанційної освіти у навчальний процес професійно-технічного навчального закладу (ПТНЗ) сприяє оптимізації педагогічної діяльності. У дослідженнях вітчизняних науковців окреслено безліч переваг впровадження дистанційного навчання у ПТНЗ, зокрема це: доступність, інклюзія, безперервність, навчання дорослих, без відриву від виробництва тощо.

Аналіз наукових досліджень і публікацій свідчить про те, що проблема підготовки фахівців засобами дистанційного навчання розглядається багатьма вітчизняними і закордонними науковцями: Андреева, О. Аніщенко, С. Авдошин, О. Базилюк, В. Биков, В. Гравіт, Л. Даниленко, В. Домрачов, В. Зінченко, В. Колмогоров, М. Карпенко, К. Корсак, Т. Кошманова, В. Кухаренко, Л. Ляхоцька, А. Манак, Г. Молодих, Н. Морзе, В. Олійник, Є. Полат, О. Рибалко, В. Розмариця, О. Самойленко, Н. Сиротенко, С. Сисоєва, П. Стефаненко, Е. Скибицький, П. Таланчук, Г. Татурчук, Ю. Триуса, А. Хуторський, А. Чміль, Дж. Андерсен, Ст. Віллер, Т. Едвард, Б. Шуневича та ін. Проте, питання професійної підготовки кваліфікованих робітників засобами дистанційного навчання в ПТНЗ є недостатньо вивченим.

Мета статті полягає у розгляді електронного контенту дистанційного навчання у підготовці кваліфікованих робітників ПТНЗ.

Дистанційна технологія навчання дає змогу реалізувати різні форми і методи представлення інформації, що допомагає створити оптимальний темп подання й засвоєння навчального

матеріалу, із врахуванням індивідуальних потреб учнів, та значно економити час. Проте, впровадження дистанційного навчання у ПТНЗ передбачає готовність педагога професійного навчання до розроблення й використання у своїй діяльності технологій ДН, розроблення дидактичних матеріалів, оновлення засобів навчання, створення електронного навчального контенту.

У педагогічній літературі зазначається, що слово «контент» походить від англійського слова Content (суть, зміст, вміст) і визначається як будь-яке інформаційно значуще наповнення інформаційної системи – тексти, графіка, мультимедіа; частина повідомлень, яка не обробляється і не змінюється в процесі передачі; змістова частина даних документу, що може містити текст, зображення, відео, звук, сценарії, програми тощо [1]. Під електронним контентом розуміється інформаційні матеріали (текст, зображення, аудіо, відео, програми тощо), що розміщені в електронному (цифровому) вигляді.

Електронний контент (ЕК) значно відрізняється від традиційного, «паперового», а саме: *актуалізацією* (можливістю вчасного редагування, поновлення навчально-методичного матеріалу); *адаптацією* (спроможністю «підлаштовуватися» під індивідуальні можливості й потреби учня, різних рівнів складності контрольних завдань); *візуалізацією* (використанням візуального матеріалу: зображення, інфографіка, анімація, аудіо- і відео); *ефективністю* (компактним зберіганням, швидким пошуком тощо) [2].

До ЕК дистанційного навчання з підготовки кваліфікованих робітників у ПТНЗ можна віднести: дидактичні й методичні навчальні матеріали, що відповідають державним стандартам, навчальним планам і програмам підготовки кваліфікованих робітників із певних професій: відео- та аудіозаписи уроків, лекцій, семінарів тощо; навчальні презентації, відеоеlementи, мультимедіа, що відображають, візуалізують виробничі операції, процеси, явища; термінологічні словники; практичні завдання; віртуальні лабораторні роботи і тренажери з методичними рекомендаціями щодо їх виконання; тестові завдання для проведення контрольних заходів; електронні бібліотеки, бібліографії; електронні навчальні посібники, методичні рекомендації з виконання лабораторних і дипломних робіт тощо.

Робота над ЕК дистанційного навчання для підготовки кваліфікованих робітників, копійка й довготривала. Виділимо декілька її етапів:

- 1) аналіз програми навчальної дисципліни, курсу тощо;
- 2) визначення логічної структури накопичення матеріалів відповідно до навчальної програми (створення інформаційної бази у вигляді потемних і поурочних папок в електронній формі. Доцільно як самостійний облік навчальних матеріалів передбачити їх опис);
- 3) накопичення текстової інформації в електронній формі (нормативні, методичні і навчальні матеріали: плани, програми, методичні рекомендації щодо виконання самостійних, семінарських, дипломних робіт, тексти уроків (лекцій), опорні конспекти тощо);
- 4) накопичення графічної інформації в електронній формі (фотографії, картинки, креслення, схеми тощо);
- 5) накопичення аудіо-, відео, мультимедійної інформації тощо;
- 6) систематизація навчальних матеріалів (створення дистанційного курсу).

Діапазон матеріалів, що можуть бути використані як вихідні у формуванні електронного контенту, надзвичайно широкий – від матеріалів з підручників до самостійно створених. Особливу значущість в якості джерела сучасної та актуальної виробничої інформації у формуванні навчального контенту становлять промислові виставки. Створені власноруч фото-, відео матеріали, адаптовані рекламні матеріали профільних (базових) підприємств мають високу наочність і актуальність.

Електронний навчальний контент, що розробляється, повинен бути професійно й грамотно оформленим, логічно-последовним, містити достатній обсяг інформації, необхідний для успішного вирішення навчально-професійних завдань. Водночас, ЕК повинен відповідати основним вимогам що висуваються до педагогічних програмних засобів:

– *педагогічні* (реалізація дидактичних і методичних принципів; обґрунтування вибору тематики; педагогічна доцільність використання та ефективність застосування). До традиційних дидактичних і методичних принципів належить науковість (достатня глибина, коректність і достовірність навчального матеріалу), доступність (відповідність теоретичної складності й глибини вивчення навчального матеріалу до індивідуальних особливостей учнів), наочність (залучення всіх органів чуття учня до сприймання матеріалу), систематичність та послідовність (послідовне і системне засвоєння учнями визначеного обсягу знань у предметній галузі) тощо;

– *технічні* (стійкість до помилкових або некоректних дій користувача, ефективне використання технічних ресурсів, відновлення системної області перед завершенням роботи програми);

– *ергономічні* (урахування індивідуальних особливостей учнів з різним типом мислення та організації нервової діяльності в "людино-машинному" комплексі, ефективне сприйняття навчального матеріалу, безпека та комфорт навчальної діяльності);

– *естетичні* (реалізуються в художньо-структурному оформленні засобу навчання).

У формуванні ЕК найбільшого значення й актуальності набуває принцип наочності, демонстраційний матеріал, що візуалізує (унаочнює) сприйняття навчальної інформації (навчальні електронні презентації, відео- й аудіоматеріали, електронне тестування тощо) з використанням сучасних форм і методів представлення навчального матеріалу. Візуальний (наочний) контент допомагає педагогові більш якісно й за досить малий проміжок часу викласти навчальний матеріал.

Сьогодні вже ні в кого не викликає сумніву той факт, що в умовах інформатизації освіти змінюється парадигма педагогічної науки, змінюються структура й зміст освіти. Більше того, з активним впровадженням дистанційного навчання докорінних змін зазнають форми і методи навчання, навчальний матеріал (контент), зокрема демонстраційний й ілюстративно-пояснювальний, що традиційній методиці орієнтовані, переважно, на колективне сприйняття інформації.

Список літератури:

1. Кадемія М. Ю. Інноваційні технології навчання : словник-госарій / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. Є. Рак. – Львів : Вид-во ЛДУ БЖД, 2011. – 156 с.

2. Шалкина Т. Н. Электронно-методические комплексы: проектирование, дизайн, инструментальные средства / Т. Н. Шалкина, В. В. Запорожко, А. А. Рычкова. – Оренбург : ГОУ, 2008. – 160 с.